

/Levél Kodolányi Gyulának/

Kedves Gysuzi!

Hozzám is eljutottak az ukrán szerződéssel kapcsolatos hírek, amiknek nagy része talán csak mendemonda, és bizonyos, hogy nagyon sok fontos háttér-információ hiányzik közülük.

A lényegben azonban – gondolom – tévedés nincs: Magyarország egy olyan szerződést hoztető alá Ukrajnával, amelyben végképp lemond a békés határváltoztatás lehetőségéről is. S hogy Románia és Szlovákia is jelentkeztek már hasonló szerződés igényével, továbbá hogy Magyarország hajlandó ilyen értelemben átértékelni szomszédaihoz fűződő kapcsolatait.

Remélem, nemigen van mérvadó magyar politikus, akit megtévesztene a kárpátaljai magyarok jelenlegi viszonylagosan jó helyzete, s ne látná, hogy e helyzet létrehozása mindenekelőtt éppen a szóban forgó szerződés ratifikálásának „előkészítését” szolgálta. Eddigi történelmi tapasztalataink – ha számon tartjuk őket – azt bizonyítják, hogy azok a gesztusok, melyek által a magyar állam pragmatikus indokokkal alátámasztott elvtelen engedményt tett szomszédainak, azok az ott élő magyar kisebbségek helyzetének romlásához vezettek, de a két ország közötti kapcsolatok javítását sem segítették elő.

Én nem tudhatom, hogy ki mivel és hogyan zsarolja Magyarországot, s azt sincs módomban megítélni, hogy a zsarolásra vonatkozó szóbeszédnek közül mi igaz. Ezért egy ilyen szerződés aláírására és ratifikálására serkentő praktikus indokokról inkább csak sejtéseim lehetnek. A hivatalos indoklás ugyanis téves és hamis.

Biztos vagyok viszont abban, hogy – teljesen gyakorlati érvekkel is jól alátámaszthatóan – a határkérdésben elfoglalt álláspont szerves összefüggésben kezelendő az egyes országok területén élő magyarok *mindenkori* helyzetével. Ez a következők elvi megfogalmazását jelentené:

1. Magyarország az első világháború vége óta mind történelmi, mind etnikai-demográfiai szempontból igazságtalan határokkal rendelkezik, melyek ellentétben állnak a népek önrendelkezésének elvével.
2. Magyarország – tudomásul véve azt, hogy a világ hatalmai, a nemzetközi szervezetek és a nemzetközi közvélemény az önrendelkezési jog és az emberi jogok érvényesítésénél fontosabbnak tartja a status quo fenntartását – elfogadja a jelenlegi határokat.
3. A határain túl élő magyar nemzetrészek fennmaradásának az illető ország politikájából következő veszélyeztetése esetén Magyarország fenntartja magának azt a jogot, hogy – a helsinki záróokmány betűjével és szellemével összhangban – a határok méltányos és békés megváltoztatására törekedjen.

Mindnyájan tudjuk, hogy szomszédai éppen azért szorgalmazzák oly kitartóan a magyar állam végleges lemondását a határok esetleges megváltoztatásáról, mert egy percre sem tudják feledni azok igazságtalan voltát. Kívánságuk teljesítése szükségképpen a még erkölcsi erővel sem bíró ellenfél szintjére helyezi előttük Magyarországot. Ez a helyzet csak növelheti a náluk élő magyar kisebbség kiszolgáltatottságát.

Lehet, egyesek úgy gondolják, hogy a kisebbségre vonatkozó egyezség be nem tartása esetén fel lehet mondani majd a szerződést. Én viszont azt hiszem, könnyebb meg nem kötni egy szerződést, mint felmondani azt – különösen egy ilyen megalkuvás után.

Elég különösnek tartom, hogy miközben – széles nemzetközi segédlettel – javában zajlik a jugoszláv utódállamok határainak átrajzolása, Magyarország határainak elvi rögzítésével foglalkozik. Mint ahogy az is különös, hogy azt a magyar kisebbségeket negatívan érintő

külpolitikát, amitől sokan az SZDSZ választási győzelme esetén tartottak, az MDF-kormány igyekszik megvalósítani.

Egyidejűleg azonos szövegű levelet küldök Entz Gézának is.

Üdvözöllek

s. k. aláírás

Göteborg, 1993. május 10-11.

Tóth Károly Antal
Beväringsgatan 19
415 05 Göteborg
Svédország

(Megjegyzés: Családommal több, mint három évet laktunk Illyés Gyuláné /Flóra néni/ jóvoltából az ő Vérhalom utcai ingatlanának egy részében Budapesten. A lakással kapcsolatos ügyeket Kodolányi Gyula intézte, mindenekelőtt innen az ismeretségiünk.

Kodolányi Antall József külpolitikai tanácsadója volt, és a logikus feltételezés szerint nézetei befolyásolták a magyar-ukrán alapszerződés létrejöttét és tartalmát. Ezért küldtem el neki is az Entz Gézához juttatott levelet.

T. K. A.)